

"איך היה בחיידר?"
 "טוב."
 "ליד מי אתה יושב?"
 "ליד חבר."
 "איפה החבר גר?"
 "רחוק."
 "מי החבר הכי טוב שלך?"
 "יש לי כמה."
 "מה אתם עושים בהפסקה?"
 "משחקים."
 "במה?"
 "בכל מיני דברים..."

לפעמים נראה לנו שצריך ממש לחצוב בסלע כל חרך לעולמם של הילדים. ויש בזה מן הצדק.

פעמים רבות ילדים מתקשים לשתף אותנו, ההורים, בעולם הרגשות שלהם. כאב נתפס בעיניהם כחולשה, שיתוף במקרה קשה שעבר בחיידר - מביש. בשביל זה ממליצים אנשי המקצוע לשחק במשחקים השלכתיים. אל תספר לי על עצמך, ילד, ספר לי על שיבולת... ערב ט"ו בשבט איתגרנו את דינה קורול, שמלבד כל תאריה המקצועיים, מומחית למשחקי שיתוף אצל ילדים, בבקשה להכין לנו משחק רגשי לפי שבעת המינים. התוצאה מרתקת. מיוחדת לקוראות קטיפה. הכינו כרטיסים, שמרו את העמודים ותהפכו שותפות בעולמם הרגשי של ילדיכם. אישית, מתכננת להכין את המשחק הזה לט"ו בשבט, נראה מעניין.

כמה מילים לפני

מטרה: למשחק שבעת המינים מטרה ברורה; להכיר יותר את הילדים, לשמוע מה עובר עליהם ואיך הם מרגישים בתוך הבית, לפתח איתם שיח רגשי ולהתחבר לעולם הרגשי שלהם בצורה חווייתית. כאשר יוצאים משבלונת השאלות הקלאסיות לילדים קל יותר לשתף פעולה.

כללים שחשוב לדעת לפני שניגשים למשחק רגשי
 במשחק רגשי אין תשובות נכונות ולא נכונות, כל מה שהילד עונה מתקבל. זה לא מבחן, זה משחק. ברגע שהילד ירגיש שהוא נתון במבחן הוא עלול להפסיק לשתף פעולה והמשחק עלול לאבד מסגולתו המיוחדת. אל משחק טיפולי ניגשים בסקרנות. אין מקום לשיפוטיות או לביקורת.

השאלות המובאות במשחק שלפניכן הינן שאלות פתוחות. יש ילדים שמתקשים לענות על שאלות כאלו וזה ממש בסדר. במידה ואת רואה שהילד מסתבך עם השאלות הפכי את השאלה הפתוחה לסגורה. למשל, במקום לשאול מה התאנה מרגישה? אפשר לשאול האם נראה לך שהתאנה מרגישה עצובה שאף אחד לא אוכל אותה? האם אתה לפעמים מרגיש כמו תאנה? מתי? מבחינה מקצועית שאלות פתוחות מזמינות שיח רחב יותר. שאלות סגורות מכוונות לתשובה אחת.

שימו לב, במשחק רגשי (ובעיניי, בכל משחק שהוא) אין לדחוק ילד לפינה. הילד מעדיף לענות על השאלות כפשוטו; זכותו. אם אתן שאלות אותו מי יבצור את

לא מצליחה לדובב את הילד על תחושותיו מעבר ל'הכל בסדר'? גייסנו את כל פרות ארץ ישראל לעניין. מיוחד לקוראות 'קטיפה': שבעה כרטיסים מיוחדים בהתאם לשבעת המינים יהפכו אתכן לשותפות פעילות בעולמו הפנימי של הילד בדרך של משחק השלכתי מקצועי ומהנה

[ציפי גולן]

חומר מקצועי, ידע ורעיונות: גב' דינה קורול, פסיכותרפיסטית וביבליותרפיסטית, מטפלת בהורים וילדים

*הגב' דינה קורול היא מחברת הספרים: מדריך לרגשות לילדים והורים ומדריך למוגנות להורים וילדים, ומחברת ערכת המשחק 'החיך האבוד'

מהם את השאלות המתאימות לו כפי המובא בהמשך.

מהלך המשחק

פותחים על השולחן את שבעת הכרטיסים על צד התמונה שלהם ושואלים את הילדים: "לו הייתם פרי משבעת המינים איזה פרי הייתם בוחרים להיות?" כל ילד בוחר את כרטיס הפרי אותו הוא היה רוצה להיות. במידה ושני ילדים היו רוצים להיות אותו פרי מסכמים שילד אחד יעביר את הכרטיס לשני לאחר שתורו יסתיים. הופכים את הכרטיס מצד התמונה לצד השאלות ומנסים לענות עליהן. במידה והילד פנוי לפיתוח שיחה ניתן לנסות לשוחח עימו על תשובותיו. שימו לב לא לגלוש לשיחות ארוכות שייגעו את שאר משתתפי המשחק.

המשחק מתאים כפעילות יחידנית או קבוצתית.

חיטה

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

מתי החיטה מתוסכלת?

שאלה על עולם החברה:

את מי אתה מזמין לגדול בשדה שלך? ואת מי

אתה מרחיק?

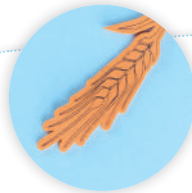
שאלה על יחסי המשפחה:

את מי מבני המשפחה אתה מזמין להיות איתך

בתוך השיבולת?

סיפור:

האיכר קצר את כל החיטים שבשדה וטחן אותם לקמח. מהקמח הכינו עוגות, עוגיות וגם פיתות ולחם. שיבולת אחת רצתה מאוד להפוך לעוגת שמרים אבל בסוף הכינו ממנה רק לחם פשוט. איך השיבולת מרגישה עכשיו? מה אתה מציע לה לעשות? אם היית במקומה מה היית עושה כדי להרגיש טוב יותר? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות יעילה עם אכזבה)

שעורה

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

מתי השעורה מרגישה עצובה?

שאלה על עולם החברה:

אילו שיבולים דוקרים בשדה השעורה?

שאלה על יחסי המשפחה:

מתי השעורה מאוד מתגעגע?

סיפור:

פרפר קטן עף בשדה והתיישב לנוח על שיבולת השעורה. השעורה התעצבנה שהפרפר נחת עליה ודקרה אותו בכנף. מה השעורה מרגישה כשהיא רואה שהפרפר בוכה ועצובה? איך אפשר לעזור לשעורה לחזור להרגיש טוב? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: ילד שהציק ומחפש דרך לתקן את מעשיו)

הענבים והוא אומר האיכר ומעדיף שלא להוסיף, אל תשאלו אותו האם הרביה הוא האיכר. בצורה כזו סוגרים ילדים, לא פותחים אותם... משחק רגשי יעיל מאוד גם כאשר חלק מן המשתתפים מעדיפים רק לצפות בו. עצם הצפייה מכוונת אותם לעבודה פנימית. את אומנם לא שותפה לה, אבל בתוך ליבם הם מקשיבים לתשובותיהם של אחרים ומזדהים או שוללים אותן, וזו עבודה פנימית חשובה מאוד. לעיתים ילדים שבחרו להיות בתחילת המשחק שותפים פאסיביים יתפכו תוך כדי משחק לאקטיביים. המהפך מצוין, שימו לב שהוא אינו בא על חשבון אחרים. אם אחד הילדים באמצע לדבר אי אפשר לקטוע אותו בסיפור של שותף פאסיבי שהתעורר להיות אקטיבי דווקא עכשיו. במידה והילד נתקע בשאלות הסיטואציה תוכלו להציע לו עזרה. שימו לב, להציע ולא לקבוע. לכוון ולא לפתור. קחו למשל את הזית שפוחד מן האיש הזר. אם הילד מתקשה למצוא לו מענה תוכלו לשאול אותו מה דעתו שהזית יקרא לאיכר. אל תפתרו לו את הבעיה, הציעו רעיון ותנו לילד לנווט אותו.

שימו לב, משחק שבעת המינים הוא משחק השלכת. גם אם הילד לא משתף אתכן ברגשותיו במילים ברורות תוכלו לחשוב תוך כדי משחק או לאחריו על תשובותיו של הילד ולהבין מהן דבר או שניים. במהלך המשחק תוכלו לנסות לפתח שיחה. אם למשל הוא הציע שהאיכר יקטוף את השעורה תוכלו לשאול אותו מהן תכונות האיכר ואיך הוא פועל?

הפעילו את הסיסמומטר הפנימי שלכן לפני המשחק ותהיו רגישות מאוד שלא להפוך אותו לתשואל מייגע.

הכנת המשחק

מכינים עם הילדים כרטיסים של שבעת המינים.

ניתן לצייר אותם בצורה חייכנית, לגזור תמונות שלהם מן העיתון, להשתמש במדבקות, לצייר, להדביק על בריסטול וכו'.

תוכלו גם להכין את המשחק בעצמכם להביאו מוכן אל הילדים. לאחר הכנת התמונות הופכים את הכרטיסים וכותבים על כל אחד

גפן

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

מתי הגפן מרגיש שמח?

שאלה על עולם החברה:

האם יש ענבים שהאשכול לא רוצה שיהיו בו?

מיהם ולמה האשכול לא רוצה אותם?

שאלה על יחסי המשפחה:

מי מטפל בכרם? איך הוא מתייחס לענבים?

סיפור:

באשכול הענבים הגדולים גדל ענב אחד קטן. כמה ענבים גדולים לא רוצים להיכנס עם הענב הקטן יחד לבקבוק. הם אומרים שהוא חמוץ ולא שווה. מה מרגיש הענב הקטן? איך אפשר לעזור לו? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות עם דחייה חברתית)

משאל הפרות

שאלות כלליות שניתן לשאול על כל קלף במשחק

מה הסיבה שבחרת את החיטה?

בעיניך, מה התכונה המרכזית של הפרי הזה?

מתי אתה משתמש או השתמשת בתכונה הזאת?

איזו תכונה של הפרי החברים הטובים שלך היו בוחרים כדי לתאר אותך?

איזו תכונה בפרי הזה היה בוחר אבא /אמא/ אח/אחות/סבא/ סבתא וכו' כדי לתאר אותך? (מדובר בשאלה חשובה שעל ידה ניתן לבדוק איך הילד חושב שהורים או בני משפחה האחרים רואים אותו)

תאנה

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

התאנה מרגישה בושה?

שאלה על עולם החברה:

חלק מהתאנים נושרות. אם היית תאנה היית מאילו שנשארות על העץ או מאילו שבוחרות לנשור? למה?

שאלה על יחסי המשפחה:

כאשר קורה לתאנה משהו לא נעים, למי היא פונה?

סיפור:

התאנים עושים תחרות מי תגיע ראשונה לאדמה. מה מרגישה התאנה שמגיעה אחרונה? נסה לעודד אותה. (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות עם כישלון במשחק או בלימודים)

זית

עולם פנימי:

מתי הזית כועס?

שאלה על עולם החברה:

איזה תבשילים אוהב שמן הזית לתבל?

שאלה על יחסי המשפחה:

מי מבני משפחת הזית תרצה שיגדל הכי קרוב אליך בענף? (זית אבא, זית אמא, זית אחות וכו')

סיפור:

איש זר נכנס לתוך מטע הזיתים והתקרב אל הזית. מה הזית מרגיש עכשיו? איך הוא יכול להתגונן? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות עם מצב סכנה)

רימון

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

מתי הרימון נגעל וממה?

שאלה על עולם החברה:

ליד איזה סימון הרימון הכי אוהב להיות בראש השנה ולמה? מה מרגישה הקליפה הלבנה והמרה שברמון?

שאלה על יחסי המשפחה:

איך מרגישים הגרעינים האדומים שמצטופפים בתוך הפרי? (שאלה טובה במיוחד למשפחות מרובות ילדים ומעוטות שטח)

סיפור:

הרימון גאה מאוד על התפקיד החשוב שיש לו בראש השנה. איך יוכל לתת הרגשה טובה לפירות שבעת המינים שלא אוכלים אותם בראש השנה? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות עם גאווה)

תמר

שאלה על העולם הפנימי של הילד:

מתי התמר משתעמם?

שאלה על עולם החברה:

מי החבר הכי טוב של התמר?

שאלה על יחסי המשפחה:

מה מאפיין את משפחת התמרים בה אתה גדל?

סיפור:

בזמן הגדיד נקטפו כל התמרים מלבד תמר אחד. מה מרגיש התמר? מה יכול לעודד אותו? (הסיטואציה המגיעה לידי ביטוי: התמודדות עם מצב בדידות).

שיחה שלושה פרות

